

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Παιδικά χρόνια

ΒΡΙΣΚΟΜΑΣΤΕ ΣΤΑ ΜΕΣΑ του 1770, σε ένα όμορφο σπίτι στα παρισινά προάστια. Το κοριτσάκι και ο πατέρας του παίζουν κυνηγητό γύρω από το τραπέζι της σάλας, δίπλα σε ένα παράθυρο με θέα σε ένα καταπράσινο πάρκο, πετώντας πετσέτες ο ένας στο κεφάλι του άλλου, γελώντας χαρούμενοι. Το κορίτσι, η Germaine, είναι ψηλό για την ηλικία του και γεροδεμένο, με πλούσιες σκούρες μπούκλες και αεικίνητα, ερευνητικά, υπέροχα καστανά μάτια. Ο πατέρας της, Jacques Necker, γενικός διευθυντής του υπουργείου Οικονομικών της Γαλλίας, είναι ο ισχυρότερος άνδρας της χώρας μετά το βασιλιά Λουδοβίκο XVI. Άνδρας μικρόσωμος, με φροντισμένη εμφάνιση και κομψούς τρόπους, δεν επιτρέπει ποτέ στον εαυτό του τέτοια ξέφρενα παιχνίδια, εκτός αν πρόκειται για την πολυαγαπημένη του μοναχοκόρη. Κοντοστέκεται για να τυλίξει την πετσέτα στο κεφάλι του, σαν τουρμπάνι, και έπειτα οι δυο τους ξαναρχίζουν το κυνηγητό με δυνατά γέλια, ώσπου ακούν τον ήχο γνώριμων βημάτων. Είναι η αυταρχική μαντάμ Necker, που δεν ανέχεται τέτοια συμπεριφορά την ώρα του φαγητού· εδώ που τα λέμε, την αποδοκιμάζει αυστηρά σε

κάθε περίπτωση. Μέχρι να μπει η μαντάμ Necker στο δωμάτιο, πατέρας και κόρη έχουν σταματήσει το παιχνίδι και έχουν καθίσει ξανά στις θέσεις τους, τρώγοντας το πρωινό τους αμίλητοι.¹

Γιατί η μαντάμ Suzanne Necker, το γένος Curchod, δεν έχει τη ζωντάνια της κόρης της ούτε καν το σφρίγος του συνήθως σοβαρού συζύγου της. Κατάγεται από οικογένεια ελβετών λουθηρανών παστόρων, είναι πρώην γκουβερνάντα και, όπως λένε οι φίλες της παρισινής κοινωνίας: «Όταν ο Θεός έπλασε τη μαντάμ Necker, τη βούτηξε πρώτα σε έναν κουβά με κόλλα για κολλάρισμα».² Όμορφη και πολύ μορφωμένη, μα σχολαστική και λιγάκι ξιπασμένη, είχε ορφανέψει από μικρή μένοντας αδέκαρη. Η αισθηματική της ζωή, πριν γνωρίσει το μεσιέ Necker, είχε περιοριστεί σε ένα φλογερό ρομάντζο με τον βρετανό ιστορικό Edward Gibbon, δεκαετίες πριν εκείνος γίνει υπέρβαρος και διάσημος. Ο Gibbon ο πρεσβύτερος είχε εκφράσει σθεναρά την εναντίωσή του στο γάμο του γιου του με μια απένταρη αλλοδαπή, και ο Gibbon ο νεότερος, προς απογοήτευση της μαμζέλ Curchod, διέλυσε τον αρραβώνα τους. Ανύπαντρη ακόμα στα είκοσι επτά της, η Suzanne Curchod είχε αποδεχτεί καρτερικά την πιθανότητα να μείνει γεροντοκόρη. Εκείνη τη χρονιά όμως, ενώ εργαζόταν ως γκουβερνάντα μιας παρισινής αριστοκράτισσας, γνώρισε έναν συνεσταλμένο, σεμνό ελβετό εκατομμυριούχο ονόματι Jacques Necker που της έκανε πρόταση γάμου σε ένα από τα

1. Maria Fairweather, *Madame de Staël* (Νέα Υόρκη: Carroll & Graf Publishers, 2005), 33.

2. Comte de Montbrison, επιμ., *Memoirs of the Baroness d'Oberkirch* (Λονδίνο, 1852), 1: 3.

πρώτα κιόλας ραντεβού τους. Και η απεριόριστη ευγνωμοσύνη που ένιωθε για το σύζυγό της, επειδή την έσωσε από τον άγαμο βίο, σίγουρα συνέβαλε στην απόλυτη αφοσίωση που του έδειξε σε όλη της τη ζωή.

Όσο για τον Jacques Necker, χρωστούσε την ισχυρή του θέση στην απαγόρευση της τοκογλυφίας από την Καθολική εκκλησία, η οποία εμπόδιζε τη Γαλλία να αποκτήσει δικό της τραπεζικό σύστημα: στηριζόταν ανέκαθεν στα παρισινά υποκαταστήματα των προτεσταντικών τραπεζικών οίκων, με πιο φημισμένα ανάμεσά τους εκείνα της Γενεύης. Ο Necker έβγαλε το πρώτο του εκατομμύριο πουλώντας γαλλικά και αγγλικά κρατικά ομόλογα όταν μετά το 1763 και το τέλος του Επταετούς Πολέμου επιτράπηκαν οι συναλλαγές. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1760 αυτός ο σεμνός μεγιστάνας, που ζούσε και ντυνόταν λιτά, δεν είχε ερωμένη και δεν πήγαινε στα μεγάλα σαλόνια, ήταν ελάχιστα γνωστός έξω από τους παρισινούς τραπεζικούς κύκλους. Μετά τα εκπληκτικά του επιτεύγματα ως επικεφαλής της Εταιρείας Ανατολικών Ινδιών, ο Necker διακρίθηκε στα πρώτα χρόνια της βασιλείας του Λουδοβίκου XVI –στα μέσα της δεκαετίας του 1770– όταν ο βασιλιάς τον διόρισε επικεφαλής της οικονομικής διαχείρισης της χώρας με τον τίτλο του γενικού διευθυντή των Οικονομικών (επειδή ο Necker ήταν αλλοδαπός δεν μπορούσε να αναλάβει υπουργική θέση). Ο Λουδοβίκος είχε επιτέλους συνειδητοποιήσει ότι μια πρωτοφανής οικονομική κρίση έπληττε τη Γαλλία. Ο μετριοπαθής, έντιμος οικονομολόγος κέρδισε την εκτίμηση και της σχολαστικής Μαρίας Αντουανέτας· ο βασιλιάς τον άκουγε πιο προσεκτικά από τους υπουργούς του, οι οποίοι φθονούσαν ολοένα και περισσότερο την επιρροή που αποκτούσε ο Necker.